

Un spectacol bonom

Biroul informații eterne de Mircea Radu Iacoban, pus în scenă de Mihai Manolescu la Teatrul Național din București, Sala Atelier, este un spectacol aparținând realismului cinematografic, una dintre acele „felii de viață”, cu tâlcul la vedere, care caută, în destinele comune, semnele conservării și perpetuării calităților umane profunde: demnitate, moralitate, fidelitate, adevăr, eroism cotidian, dăruire, sensibilitate. O rectitudine lipsită de concesii, ieșind mereu învingătoare din încercări și tentații. Un asemenea discurs, devotat în mod tranșant apărării valorilor tradiționale, poate părea desuet în condițiile postmodernismului atât de tolerant cu orice tip de afirmări, găsindu-și resursele și justificarea tocmai în descentrarea și pulverizarea reperelor, în recuperarea fără nuanțe și alegeri a excepțiilor, marginalității, diferențelor. Dar spectacolul generează, tocmai de aceea, o binevenită reîntoarcere la modele, o stare de confort, de purificare, într-o lume condamnată la confuzie și derută.

Sistemul pozitiv al spectacolului provine din subiectul lipsit de pretenții, angajând spectatorii la o relație directă și limpede, cu universul „oglintit”, în care se poate recunoaște și „îmbăia” fără scindări, contradicții interioare, repulsie, eforturi, pe urmele unor bătrâne certitudini, intrate în umbră, dar atât de necesare, uneori.

Acțiunea se petrece într-o gară, spațiu al popasurilor, întâlnirilor, încrucișărilor, nu lipsit de o anume poezie a romantismului minor – predilect pentru Mircea Radu Iacoban, fiu de ceferist care a copilărit printre vagoane. Gara este pentru el un univers în perpetuă schimbare, în ale cărui configurări caleidoscopice, neîncetat altele, poți sesiza fețele oamenilor și poți iscodi adevărurile lor tainice. În gară poți visa și vedea depărtările, poți accede brusc în sufletele altora, mai dispus tu însuși la sociabilitate, curiozitate, joc al ipotezelor și închipuirii.

Reușita spectacolului ține în mod esențial de regie care a convertit virtualitățile dramatice, *vocile* piesei (aproape o mono-

dramă) în prezențe omenești consistente, rupte din viață, și locul de joc, ghișeul, într-un spațiu material, un birou de bagaje (scenografia Doru Zamfir), în care eroina, „depozitată” ea însăși, întârțuită, consemnată la datorie, orice s-ar întâmpla, e nevoită să alerge întruna, să se zbată, să se apere, solicitată de călători, de îndatoririle meseriei și inoportunități de neaveniți. Un spațiu transparent, deschis, din care se vede peronul și orașul, locuința protagonistei. Întâmplările, doar sugerate telefonic în piesă, devin secvențe de viață, pe care zumzetul și forfota gării le delimitează ritmic, prin sosirea trenurilor (marcată de figurație). Decupajul exact, semnificativ, cadenciat, încărcat de semnificații prin fiecare detaliu, în relație intimă cu spectatorul, pe care-l provoacă să-și exerseze înclinația spre jocul ipotezelor, dă corporalitate caracterială tuturor eroilor – o galerie suie de trecători invariabil prezenți în fața ghișeelor. Se construiește pe nesimțite un aierplan de echivocuri, care induc povestirii un sens secund, simbolic. Mihai Manolescu a desenat o serie de portrete foarte abil administrate și puse în pagină într-un flux spectacular, în care acțiunea susținută de interes a marcat continuu datele unor biografii și ale unor tipologii, deschise fără pretenții spre zona general-umană. Perfect ascuns îndărătul interpreților săi, i-a dirijat cu autoritate, discernământ, umor, simț al contrastelor, într-o sintaxă ghidată de acuratețe și profesionalism.

În *Lena*, protagonista acestei succinte și vii schițe dramatice (spectacolul durează ceva mai mult de o oră), asaltată peste puteri, de-a valma, de griji, necazuri, răspunderi și admiratori, pe cât de insistenți, pe atât de pragmatici, Maria Teslaru a făcut dovada unui talent autentic, cu simțul firescului și al nuanței. Neconținut prezentă scenic, în direct contact cu partenerii și foarte aproape de public, s-a priceput să-l implice în iluzie, să-i dea sentimentul că este el însuși în sala de așteptare și urmărește, nevăzut, zbaterile eroinei. Să-l facă să palpate

pentru incidentele la care e supusă, să fie mișcat de necazurile și dezamăgirile ei, să se indigneze de abuzurile cărora le e victimă. Să răsuflă ușurat, în final, că, totuși, lucrurile nu stau atât de rău. Să se convingă de faptul că prototipul Penelopei rămâne totuși garanția vieții, camuflat în cele mai banale și neînsemnate roluri, așteptându-și statornic vaporeanul rătăcitor. Categoriei această actriță de reală forță este folosită prea puțin în raport cu generoasa ei înzestrare scenică și cinematografică.

O apariție insolită a fost Ovidiu Moldovan în rolul șefului libidinos, șantajându-și subordonata în fel și chip, fără a avea însă curajul să meargă până la capătul neomeniei, convins că până la urmă va reuși să învingă cerbicia victimei sale prin permanenta hărțuire.

Fiecare dintre actori a realizat câte un tip uman plauzibil, interpretat cu îndemânare și umor: Emil Mureșan (*Omul care așteaptă* sosirea soacrei, tocmai bine în întârziere, pentru a-și îndulci răgazul cu alcool), Lucian Nuță (*Claudiu*, adoratorul neobosit, insistând fără măsură, până când rezistența femeii și gelozia scot din el accente nu tocmai cavalierești), Mircea Cojan (*Omul inimos*), Traian Zecheru (*Omul cu bagaje*). În rolul ambiguu al unui escroc capabil de trucuri, dar și de observații delicate, Răzvan Popa (*Omul cu pastile*) a adus ceva din poezia boemului generos, cu o bună intuiție a situațiilor, dispus să fructifice toate prilejurile de a păcăli lumea, dar în stare și să aprindă speranțe sau să împartă consolări, fascinând pentru o clipă eroina. Brândușa Mircea în *Irina*, fiica protagonistei, a avut aplombul și îndrăzneala vârstei și tertipurile, până la urmă demascate, cu care și-a neliniștit mama. Ca și Cătălin Stanciu (*Jack*), prietenul ei din piesă.

Un spectacol cald, bonom, bine gestionat, în care în puterea nopții se intersectează trenurile, planurile, destinele, fără a produce dezastre, dar și fără reale reparații. Un exercițiu senin al resemnării și al rezistenței pe loc, fără alte ambiții decât legile omeniei. Ceea ce nu e puțin.

Maria TESLARU